

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב'

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

מסעי תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

אינו יכול להבליעו רק מצד אחר היאך מודדין אותו?

הגיע להר או לגיא וכל מה שהוא ממנו מכנגד העיר הוא רחב מנ' אמה שאינו יכול להבליעו, כגון שהוא במזרח העיר וכל אורך מזרח אינו יכול להבליעו, אם יכול להבליעו בתוך אלפים של צד צפון או דרום ששם מתקצר ההר והגיא, ילך שם ויבליעו כיון שהוא עדיין בתוך התחום של צד העיר, ומודד והולך שם משפתו והלאה עד כנגד מקום שכלה שם רוחב ההר והגיא כנגד העיר, וחוזר למדתו כנגד העיר ומשלים למדת תחומין, אבל אם אינו יכול להבליעו בתוך אלפים של צד העיר שההר והגיא אינו מתקצר מרחבו גם שם, לא יתרחק יותר לצד העיר כדי להבליעו, ובע"כ צריך לקדר את רוחב ההר והגיא כנגד העיר.

היה מוחזק התחום ובא מומחה ושינה למי שומעין?

היו לנו תחומי שבת, אף שהיו מוחזקין שעד כאן הוא מקום התחום ובא מומחה ומדד ובמקום אחד ריבה ובמקום אחר מיעט בתחום, שומעין לו בין להחמיר בין להקל, ודוקא כשאין ידוע לן שהחזקה הראשונה נעשה ע"פ מדידת מומחה, דאל"ה אין שומעין להשני רק כשמרבה ולא כשממעט. מדד ומצא מדתו במזרחית צפונית יתירה על שכנגדו במזרחית דרומית, מותח החוט של סימן התחום מזה לזה באלכסון, דחיישנין שמא לא טעה במדידת מזרחית דרומית, ומה שנתמעט המדה הוא מפני שמצא דרך מדתו איזה הר שצריך למדדו מדידה יפה כקרקע חלקה, כגון במתלקט "מתוך ה' אמות, ולדידן צריך לצייר שמתלקט "מתוך ששה דבזה לכ"ע מודדו מדידה יפה, ולכן נתקצר התחום באותו צד. ו"א בשוה כפי המקום שריבה בו אף שהוא בעצמו מדד גם המזרחית דרומית תלינן ששם לא מתח החבל כל צרכו ולכן נתקצר התחום שם, וכמדידה צריך להיות מתחת החבל בכל כחו, וכ"ש אם אותו המדה הקצרה היה מאדם אחר בודאי תלינן להקל, ולדינא מודדין בשוה.

ב' מומחין הסותרין זא"ז למי שומעין?

אם באו ב' מומחים ומדדו את התחום אחד ריבה ואחד מיעט שומעין למרבה, ואפילו אם היה הרבה יותר מכדי מתחת החבל, וכ"ש אם היה רק איזה אמות שיש לתלות שלא נמתח החבל כל צרכו תלינן בזה, ובלבד שלא ירבה יותר ממדת אלכסונה של עיר, אבל אם האחד אינו מומחה אין הולכין אחריו כלל. כיצד בעת שירבה זה נאמר שמא הא' מקרן אלכסון של עיר מדד האלפים ולפיכך מיעט מדתו, ונמצא צלע התחתון בינו ובין העיר פחות מאלפים, וזה האחרון מדד אלפים כנגד העיר בשוה ולא באלכסונה, ולפיכך הולכין אחריו שהוא מדד כהלכה. ואין מחזיקין על הראשון שטעה ביותר על זה, ואין להקל לילך אחר מדידת האחרון אלא כשאין עולה מדידתו יותר על מדידת הראשון רק לערך תק"פ אמה, שזה השיעור עלה ע"י הטעות שמדד הראשון האלפים באלכסון. ואם אירע שמחולקין במדידה ביותר משיעור הזה אין הולכין אחר מדידת שניהם, וצריך למדוד מחדש, ויש מחשבין חמש מאות ופ"ה.

היאך מודדין התחום באלכסון?

עושין התחומין כטבלא מרובעת, ולא דוקא מרובעת ממש שיהי' ארכה כרחבה, דהא לפעמים כשהעיר רחב אלף אמה ואורך אלפים, נמצא עיר עם התחומין אורך ששת אלפים ורוחב חמשת אלפים, אלא הא דקאמר שיהא כטבלא מרובעת לאפוקי שלא תהא עגול כדי שיהיה נשכר לזוית, שמודד על פני כל אורך העיר למזרח אלפים אמה לחוץ וכן לצפון, ואח"כ רואים כאילו היתה טבלא מרובעת בקרן למלאותו שיהיה בקרן אלפים על אלפים מרובע כמדת התחום, ונמצא התחום בקרן אלפים ואלכסון שהם אלפים ות"ת, ואם הולך באלכסון נגד הקרן מותר לילך עד שיעור זה, וכן יש לו שיעור זה לכל קרן וקרן לבד מה שיש לו אלפים אמה נגד רוחב העיר מכל צדדיו. ואורך האלפים והזויות הוא שייך לכל עיר ועיר בשוה בין גדולה או קטנה, אמנם רוחב של האלפים תלוי לפי מדת העיר, שאם היא גדולה ברחבה מתרחב התחום שכנגדה, ואם היא קצרה התחום ג"כ קצר ברחבו.

בא בדרך ודעתו ליכנס להעיר היכן קנה שביתתו?

מי שהיה בא בדרך ליכנס לעיר וישב בדרך לנוח וחסכה לו ולא ידע שהוא בתחום העיר, ואפילו נתכוין לקנות שביתה במקום הזה ואחר כך מצא עצמו בתחומה, קנה שביתה בעיר ונכנס לתוכה בשבת ומהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח, ומ"מ מפסיד מצד זה במקום שהוא ישב שאין לו משם שיעור אלפים, וכ"ז כשרוצה עכשיו לילך לעיר ולטובתו הקילו עליו, אבל אם רוצה לישאר במקומו שקנה שביתה הרשות בידו.

לא היה דעתו ליכנס להעיר היכן קנה שביתתו?

אבל אם לא היה דעתו ליכנס לעיר זו קנה שביתה במקומו, ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח, ואפילו אם לא נתכוין לקנות שביתה כאן, כגון שהיה ישן בביה"ש ובשבת כשננער מצא עצמו שהוא בתוך תחום העיר, אעפ"כ לא נחשב כאנשי העיר וקנה שביתה כאן. ואם כלים אלפים אמה ממקום שביתתו בחצי העיר אינו מהלך בעיר יותר מחציה, אבל אם כלים האלפים בסוף העיר כל העיר אינו נחשב לו אלא כד"א, ומהלך גם חוץ לעיר עד תשלום מידת אלפים ממקום שביתתו. וה"ה אפי" אם היה בדעתו ליכנס לעיר לא מהני להיות כאחד מבני העיר אלא כשלא הוציא בפירוש מפיו שקונה שביתה במקומו אלא במחשבה, אבל אם אמר כן בפירוש בפיו ביה"ש שביתתי במקומי מפני שלא היה יודע שהעיר סמוכה לו אין לו אלא אלפים ממקום שביתתו.

מי נאמן לומר עד כאן תחום שבת?

אפילו עבד אפילו שפחה נאמנים לומר ע"כ תחום שבת, שיודעין שהיו מוחזקין לילך עד כאן, ומסתמא בפעם ראשונה היה על ידי אדם שיוודע אפני המדידה, אבל קטן לא בעודו קטן, אבל נאמן הגדול לומר זכור אני שעד כאן היינו באים בשבת כשהייתי קטן וסומכין על עדותו.

מקומות שהיה ידוע להם תחום שבת וכעת הוועד לעניני תחומין קובעים אחרת למי שומעין?

הגנ"ב בעצמו...

ל"בחד שנתון עירך ארוך עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות. אישור לשימוש מ"ל ויח"ט. © מתחלת ומסתיק

זכות הלימוד

דפי שיעורים ושכלאות

משנה ברורה

מן סימן שצט סעיף ו
עד סימן תא סעיף א

כ"ב תמוז

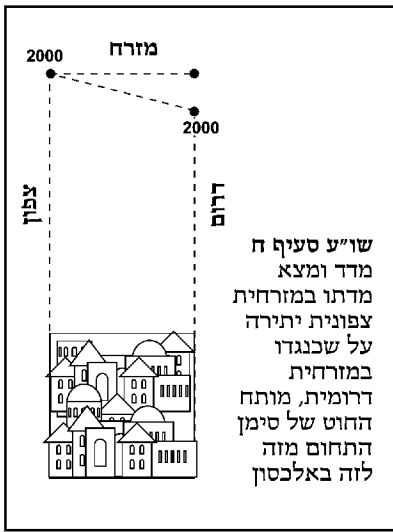
מחזור שינתיים

חלק ב'

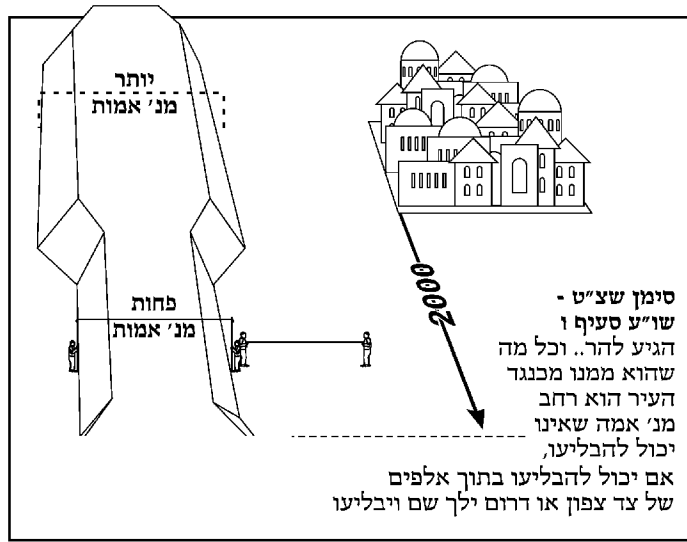
1800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

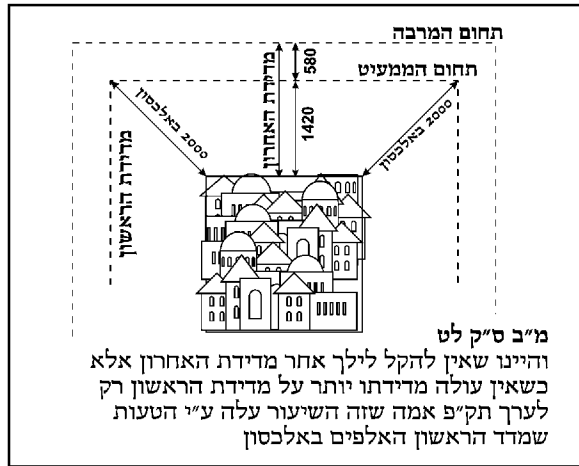
שו"ע סעיף ח
מדד ומצא
מדתו במזרחית
צפונית יתירה
על שכנגדו
במזרחית
דרומית, מותח
החוט של סימן
התחום מזה
לזה באלכסון

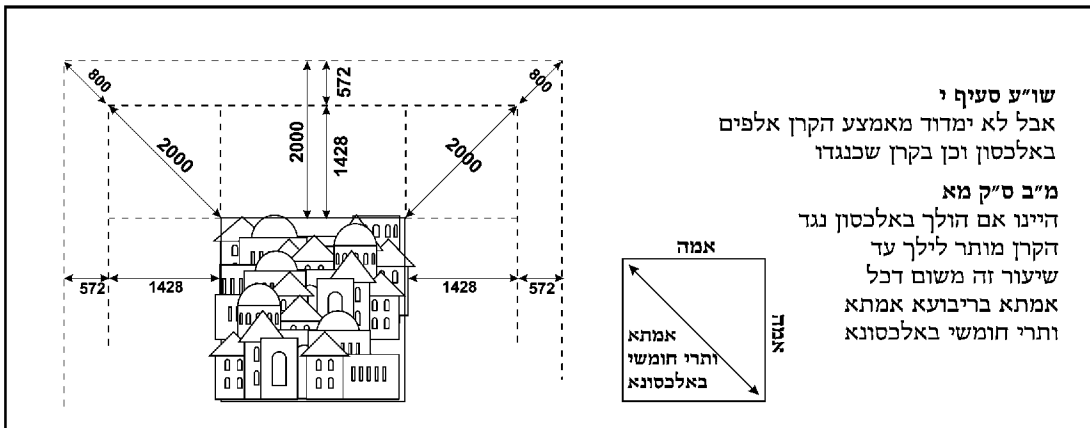
סימן שצ"ט -
שו"ע סעיף ו
הגיע להר.. וכל מה
שהוא ממנו מכנגד
העיר הוא רחב
מנ' אמה שאינו
יכול להבליעו,
אם יכול להבליעו בתוך אלפים
של צד צפון או דרום ילך שם ויבליעו

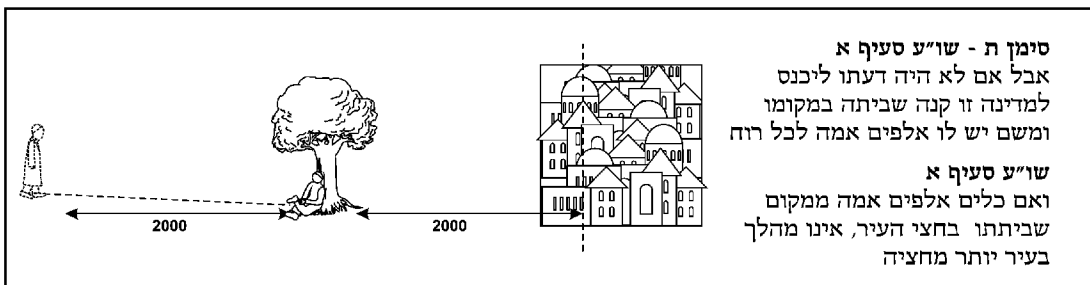
שו"ע סעיף ו
עושין התחומין כטבלא מרובעת

מ"ב ס"ק ט
והיינו שאין להקל לילך אחר מדידת האחרון אלא
כשאין עולה מדידתו יותר על מדידת הראשון רק
לערך תק"פ אמה שזה השיעור עלה ע"י הטעות
שמדד הראשון האלפים באלכסון

שו"ע סעיף ו
אבל לא ימדוד מאמצע הקרן אלפים
באלכסון וכן בקרן שכנגדו
מ"ב ס"ק מא
היינו אם הולך באלכסון נגד
הקרן מותר לילך עד
שיעור זה משום דכל
אמתא בריבועא אמתא
ותרי חומשי באלכסונא

סימן ת - שו"ע סעיף א
אבל אם לא היה דעתו ליכנס
למדינה זו קנה שביתה במקומו
ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח
שו"ע סעיף א
ואם כלים אלפים אמה ממקום
שביתתו בחצי העיר, אינו מדהלך
בעיר יותר מחציה

אלפים שהוא סוף שני התחומין. וכ"ז דוקא ביו"ט ולענין איסור תחומין, דאי בשבת בלאו איסור תחומין יש בו משום הוצאה. ודוקא באופן זה, אבל אם החרין רחב הרבה ויש שטח גדול שאין שייך לא לתחום זה ולא לזה יהיה מותר למלאות כל אחד בתוך תחומי, ולהתחם היכא דממשכי מתחום זה לתחום זה בטלה דעתם והוי כחפצי הפקר, וכ"ש בענייננו מסתברא דכו"ע מודו בזה.

באיזה אופן מותרים ב' העיירות למלאות ממנו?

ודוקא בכה"ג שהחריץ הוא בסוף התחום של כל אחד, אבל אם החרין עומד כולו במקום המשותף לב' העיירות, כגון שבין ב' העיירות הוא רק ג' אלפים אמה והחריץ הוא באמצע שתיים, מותרות למלאות ממנו בלי שום מחיצה דאמרינן יש ברירה וכל אחד לוקח מחלקו. ודוקא בין שני עיירות, אבל אם אין שם רק עיר אחת אף שהמים נמשכין הרבה מחוץ לתחום ומתערבין עם אלו מ"מ מותר למלאות בתוך התחום, ויש חולקים ע"ז. ואפי' היתה עיר האחרת של עכו"ם ג"כ צריך להפסיקו, ודוקא עיר, אבל עכו"ם יחיד אינו אוסר משום דעתו, ובישראל יחיד אוסר, ואינו ברור. **ואם המים מושכים א"צ שום תיקון שאינם קונים שביתה מפני דניידו,** וה"ה למעינות הנובעין ג"כ בכלל ניידו הם, ואפילו הם שייכים ליחיד ג"כ אינו אלא כרגלי הממלא.

הקיפוחו במחיצות היכן מותר להלך או לטלטל?

שבת בבקעה וקנה שם שביתה להיות לו ממקומו להלוך אלפים לכל רוח, [ואבל לטלטל אין לו רק ד' אמות דכרמלית היא], והקיפוח נכרים בשבת מחיצות לדירה, [נדאל"ה אם ההיקף יותר מבית סאתים שהוא ע' אמה על ע' אמה לא משתריא לטלטולי כה אלא בד"א אפילו ע"י זריקה], אינו הולך בה אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שקנה שביתה, ואף אם הוציאוהו עכו"ם ונתנוהו חוץ לאלפים אפ"ה אינו רשאי להלך בכלה ואין לו אלא ד"א, ויש מסתפקים בזה, **דלא מהני מחיצות להיות ע"י כל השטח כד"א אלא היכא שהיו המחיצות מבע"י ושבבת בתוכו,** ואפילו אצל הבקעה ששבת יש בנין שמחיצותיו היו מבע"י, כיון שלא שבת בהן בתחילת כניסת היום והבנין ההוא הוא יותר מאלפים אמה אינו רשאי להלוך בו אלא אלפים ממקום שקנה שביתה. ומטלטל בכלה על ידי זריקה שיכול לזרוק אפילו חוץ לאלפים, ודוקא בחפצים של אדם אחר שמגיע תחומו להלך מאלפים שלו או חפצים של הפקר, דאל"ה הרי אסור להוליכם חוץ לתחומי, אבל לטלטל ממש באורחיה שלא ע"י זריקה חוץ לד' אמות אסור אפילו תוך אלפים, ורוב הפוסקים ס"ל דתוך אלפים אף בטלטול כי אורחיה מותר.

ישן, וחפצי הפקר, וחפצי נכרי היכן קנו שביתתו?

מי שישן בדרך וחשכה לו קנה שביתה במקומו ויש לו אלפים אמה לכל רוח, ודוקא באדם וחפציו שהם כרגלי הבעלים, אבל חפצי הפקר אינם קונים שביתה והם כרגלי הזוכה בהם תחלה שיכול להוליכן למקום שילך הוא, ואם זכו בו שנים אחד עירב למזרח ואחד עירב למערב הרי הוא כרגלי שניהם ואסור לזוז אותו ממקומו, ואף שהוא חוץ לאלפים למקום הנחת כלים מתחלה. אבל חפצי נכרי קונים שביתה במקום הנחתן ביה"ש דמשם יש להן אלפים אמה לכל רוח ולא יותר, ואף דשביתה העכו"ם עצמו היה במקום אחר רחוק לא אולינן בתריה לאסור לזוז הכלים, וי"א דהרי הם כרגלי עכו"ם לגמרי, וא"כ אם העכו"ם במקום רחוק אסור לזוז הכלים ממקומו.

הוציאן נכרי חוץ לתחומן היכן אסור לטלטלן?

אם הוציאן נכרי חוץ לתחומן אסורין לטלטלן רק בד"א, ואם הביאן לעיר יכולים לטלטל בכלה שכולה כד' אמות, ובלבד שתהא מוקפת לדירה שבנו תחלה בתים לדירה ואח"כ הקיפו בחומה סביב, משא"כ אם היה ההיקף מקודם אין לטלטל שם אלא בד"א אם היה ההיקף יותר מבית סאתים, דסאתים אף בחוקף תחלה מותר לטלטל. וי"א דלא בעינן היקף מחיצה. **וערים הפרזים שלנו כיון שתקנו המבואות בצוה"פ נחשבת כולה מוקפת לדירה,** וחצר לעולם חשוב כד"א. ויש ליוזר ישראל שהשאייל כליו לנכרי מער"ש והוליכן לביתו שהוא חוץ לתחום והחזירן בשבת, וכ"ש בשואל כלים מן העכו"ם בשבת, שלא לטלטלן חוץ מד' אמות אם אין העיר מוקף מחיצה, ודוקא במלבושים, דבשאר כלים בלא"ה אסור לטלטל בשבת חוץ לד"א כיון שאין עירוב וביו"ט משכחת אף בשאר כלים.

מים העומד בין ב' עיירות מי מותר למלאות ממנה?

חריץ מלא מים מכונסים, [דנהרות המושכין אינם קונים שביתה כלל והרי הן כרגלי כל אדם הממלא אותן], שהוא בין ב' תחומי שבת, מקצתו בתחום עיר זה ומקצתו בתחום עיר אחרת, שתי העיירות אסורות למלאות ממנו אפילו בתוך תחומם, אף שכ"א ממלא מן הצד שבתוך תחומי, ואפילו אינו מוליכן לביתו ג"כ אסור, דיש על המים דין יצא חוץ לתחום מפני המים שמצד השני שמתערבין בהם, וצריך לעשות מחיצה בסוף התחומין להפסיקו, ואפילו היא תלויה שאינה מגעת לקרקע החרין, ומ"מ צריך שיהיה עכ"פ קצה המחיצה שקוע טפח במים דבלא"ה אינה נראית כהפסק כלל, ושל קנים בעלמא סגי, וי"א דא"צ אפילו מחיצה של קנים, וע"כ צ"ע להלכה. ואם היו ביניהם ד' אלפים אמה שהוא שיעור שני תחומין צריך לעשות מחיצה בסוף

עכו"ם שהביא דבר מחוץ לתחום בשבת האם מותר בטלטול?

הגנה בעצמך...

ל"בחד שנתון ערך ארוך עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות האחד לזמנים מ"ג ויחד מתחלת ומסגל

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן תא סעיף א

עד סימן תד סעיף א

כ"ג תמוז

מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

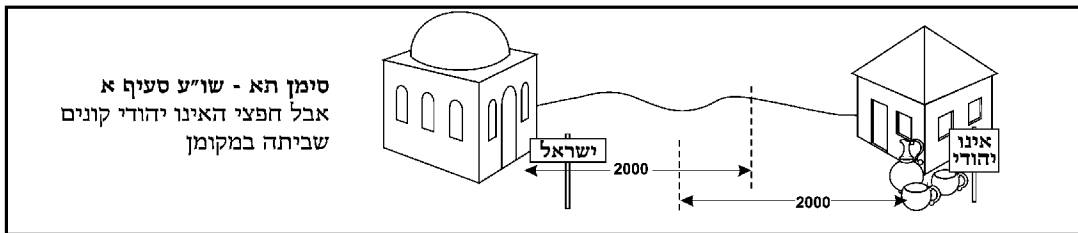
כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

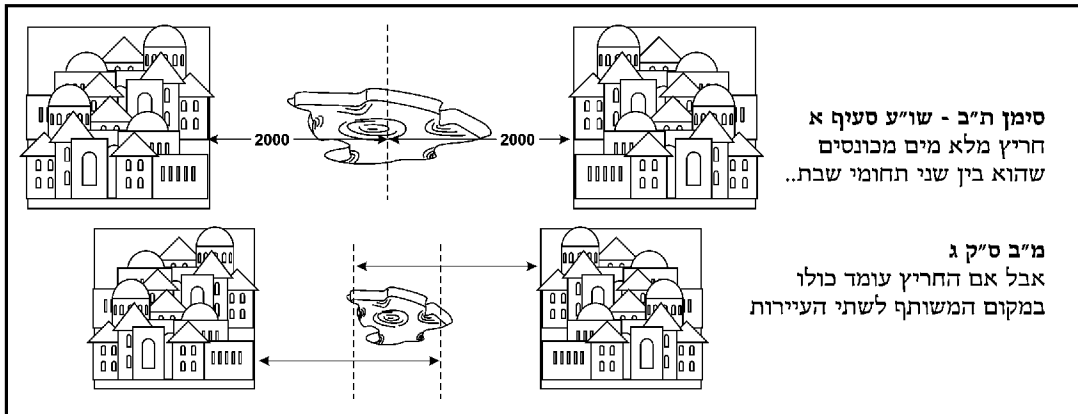
© מהדורת המפעל

הלכתא דיומא

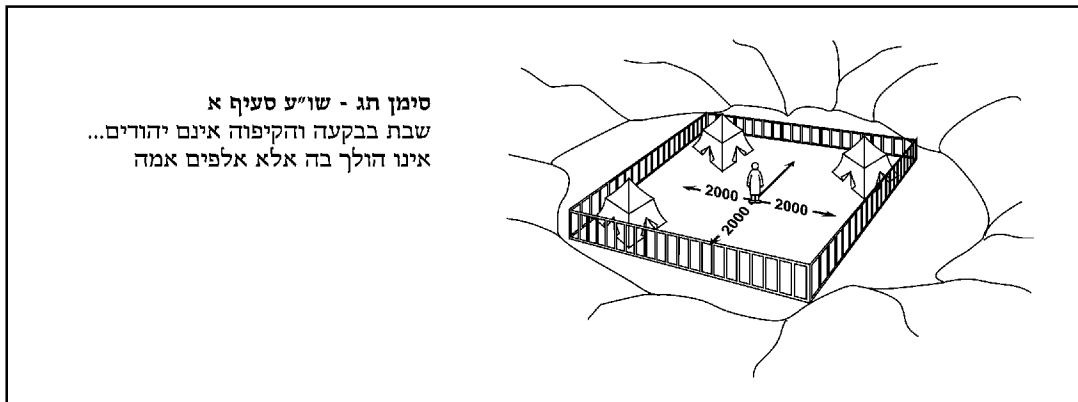

סימן תא - שו"ע סעיף א
אבל חפצי האינו יהודי קונים
שביתה במקומן

סימן ת"ב - שו"ע סעיף א
חריץ מלא מים מכונסים
שהוא בין שני תחומי שבת...

מ"ב ס"ק ג
אבל אם החריץ עומד כולו
במקום המשותף לשתי העיירות

סימן תג - שו"ע סעיף א
שבת בבקעה והקיפוד אינם יהודים...
אינו הולך בה אלא אלפים אמה

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואל בטובו להודיעינו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיעינו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו, ויוקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

האם יש תחומין למעלה מ"י?

המהלך חוץ לתחום למעלה מ"י טפחים, כגון שקפץ או שהלך באויר ע"י שם על גבי עמודים שגבוהים י' ואין בכל אחד מהם ד' טפחים על ד"ט, הרי זה ספק אם יש תחומין למעלה מ"י או לאו, ובדרבנן כגון חוץ לתחום דאלפים אמה עד י"ב מיל ספיקו להקל. הא אם היה מצד אחד פחות מד"ט אף אם היה ארוך הרבה לא ניחא תשמישיתה וג"כ בכלל ספק הוא, ומ"מ אם היה גשר ארוך כה"ג צ"ע דאפשר דזה ניחא תשמישיתה והוי כעמוד ד' על ד', אבל אם היה בהם ד' על ד' חשוב כמהלך על הארץ ואיסור תחומין נוהג שם, ואפילו אם היה רק עמוד אחד של ד' טפחים מקצתו בתוך תחומו ומקצתו חוץ לתחומו אסור לצאת מראש האחד לראש השני.

האם יש תחומין למעלה מ"י חוץ ל"י"ב מיל?

מיהו אם היה הולך בדרך זה ע"י עמודים או על ידי קפיצת שם מתוך י"ב מיל חוץ ל"י"ב מיל אזלינן לחומרא למ"ד תחומין י"ב מיל מדאורייתא, והמחבר מחמיר ביבשה בחוץ ל"י"ב מיל אפילו בלמעלה מ"י שהוא ספק דאורייתא, והגר"א ס"ל דלעולם הוא דרבנן, ולענין הוצאת בהמתו או כליו חוץ ל"י"ב מיל פליגי אי הוא מדאורייתא או מדרבנן, ומ"מ יש להקל בזה בלמעלה מ"י. עגלות ההולכים ע"י קיטור ושנקרא אייזין באין אין לישיב עליהם בשבת, וגם בע"ש אסור אם יודע שישע בשבת משום תחומין.

האם יש תחומין בימים ונהרות?

אין בימים ונהרות איסור תחומין דאורייתא לד"ה אפילו חוץ ל"י"ב מיל, ולכן מי שבא עם הספינה בשבת, ונולא נכנס בספינה בשבת דאי לאו הכי קנה שביתה בביה"ש ביבשה ואסור לירד מהספינה לנמל, והגיע לנמל, אם משנכנס השבת עד שהגיע לנמל לעולם היתה למעלה מ"י מקרקע הים או הנהר, יורד ואינו נמנע ויש לו אלפים אמה ממקום שפגע בו למטה מ"י, ואפילו רק דרך הליכה פגעה במקום שהוא למטה מעשרה גם כן קנה שביתה באותו מקום, וי"א שאפילו בפחות מעשרה בספינה מהלכת אין בה משום יוצא מחוץ לתחום משום דמינר ניידי, וצ"ע למעשה. ואם הספינה רחוק מן הנמל יורד דרך כבש. ולעבור דרך מעבורת השט ע"פ המים אם היא קשורה בספינה ובנמל לכו"ע מותר לירד, ואם אינה קשורה יש מתירין ויש אוסרין, והגר"י כ' דכשלא יצא מן הספינה ליבשה מעת ששבת ביה"ש עד עכשיו מותר, והוא מיקל באופן זה אפי' לצאת מספינה לספינה וכ"ש בזה. וה"ה דאין איסור תחומין למעלה מ"י בכרמלית, ולפ"ז לדין דלית לנו ר"ה אין לנו עכשיו כלל תחומין דאורייתא, ויש חולקין, ואף שנקוט להקל במים בכל גווני אפילו בהולך ברגליו, אבל עכ"פ ביבשה אף בכרמלית יש לנו להחמיר.

היתה פ"א בשבת תוך י' עד היכן רשאי לילך?

אם היתה אפילו פ"א למטה מ"י אף בתוך השבת קנה שם שביתה, ואם ממקום ההוא עד הנמל הוא יותר מאלפים שוב אינו רשאי לירד מהספינה להנמל דאין לו אלא ד"א דהיינו מקום ישיבתו בספינה, ואף שהליכה באמצע היתה למעלה מעשרה, וכשמפליג בשבת בספינה העומדת למעלה מ"י טפחים ע"מ לירד ממנה בשבת

זה במקום אחר מעבר השני שהוא חוץ לאלפים אמה, צריך ליהדר שמיד שקנה שם שביתה בספינה בביה"ש כשהיא עומדת למעלה מ"י"ט לא יצא ליבשה, דאם היתה או עומדת למטה מ"י"ט הוי כעומדת על הארץ וקנה שביתה ביבשה, דאם יצא ליבשה שעה אחת קנה שם שביתה ושוב יהיה אסור לו לירד ממנה לנמל שהוא חוץ לאלפים ממקום שביתתו על הארץ.

פגע במקום א' למטה מ"י עד היכן מותר להלוך?

אם הוא ספק אם הוא למעלה מ"י או לא אזלינן לקולא בשיעור ד"י"ב מיל דימים ונהרות, וה"ה לענין שיעור דאלפים דיבשה, ותלינן דמשנכנס השבת עד שהגיע לנמל היה למעלה מ"י. ואם פגע במקום אחד למטה מ"י"ט וקנה שם שביתה ונתרחק שם יותר מאלפים דאין לו רק ד"א אפילו באונס, אפ"ה אם מחמת אונס נכנס בתוך עיר מוקפת מחיצות, כגון שצריך לנקבו או להנצל מחמה וגשמים נחשב לו כל העיר כד"א, ודוקא כשלא מצא מקום צנוע לפנות, וכן מקום להסתר מחמה או גשמים עד תוך העיר דאל"ה אסור לו לבנוס, וכ"ש אם דחפוהו עכו"ם לתוך העיר דהוי ליה כל העיר כולה כד"א, ומ"מ לא יאמר לעכו"ם שידחפו אותו. ואם לא יצא חוץ לאלפים ורק שכלתה מדרתו בחצי העיר אינו רשאי לילך רק עד מקום שכלתה מדרתו. הבא ביו"ט מחוץ לתחום ממקום שפגע למטה מ"י מ"מ בשבת שלאחריו מותר ללכת אלפים ממקום שעומד, וה"ה להיפך אם בא בשבת מותר ביו"ט שלאחריו.

יצא חוץ לתחום עד היכן מותר להלוך?

מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס להיות כבני העיר ואין לו אלא ד' אמות מעמידת רגליו ולחוץ, אבל לצד פנים כלל לא כיון שהתחיל ללכת אל עבר זה ברר הד"א ממנו ולהלאה, וי"א דיש לו ד' אמות לכל צד והכריעו האחרונים כדעה זו, א"כ יכול לילך הד"א שלו אף לצד העיר, דהיינו אם יצא אמה אחת ויכל לחזור לתוך התחום בשיעור ג' אמות, וכ"ז אם יצא במזיד, אבל אם יצא באונס או מחמת טרדתו שכח ויצא, וכ"ש אם יצא לדבר מצוה כל שלא יצא מן התחום ד' אמות מותר לו לחזור ולכנוס תוך העיר, וביזה כ"ע מודו.

קידש היום סמוך לתחום העיר עד היכן מותר לילך?

מי שקידש עליו היום והוא חוץ לתחום העיר אפילו אמה אחת, אף דמותר לו לכנוס לתוך העיר במקצת, דכיון ששבת רק אמה אחת חוץ לאלפים הסמוכים לעיר יש לו לכנוס ג' אמות בתוך העיר, דשיעור אלפים מודדין חוץ מד' אמות ששבת בהן, מ"מ אינו נחשב עי"ז להיות כבני העיר שיהיה מותר לו לילך בתוכה ואלפים סביבה, ואינו מהלך אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שקידש עליו היום. ובעניניו אינו שייך לומר דין הבלעת תחומין שע"ז יהיה נחשב כאלו נכנס תוך התחום קודם בין השמשות ואפי' אם היה זה ע"י אונס. ואלו היה בתוך תחום העיר חשוב כבני העיר כיון שדעתו לכנוס לעיר ויש לו כל העיר ואלפים אמה סביבה לכל צד.

יולדות שנוסעת לביה"ח בשבת האם צריכה למעט בהבאת חפצים משום איסור תחומין?

הגנה בעצמך...

לימוד שבת ערך ארוך עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות. אישור לשימוש מ"י ויחסי. © מנהלת הסתכל

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן תד סעיף א

עד סימן תה סעיף ד

כ"ד תמוז

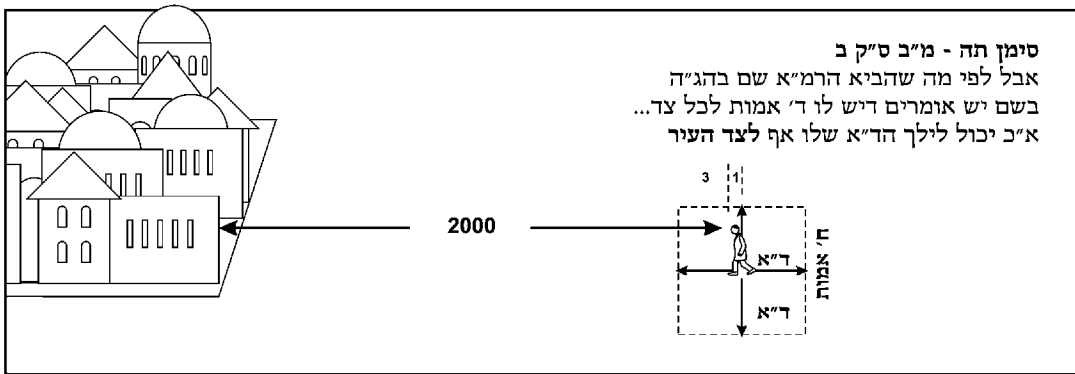
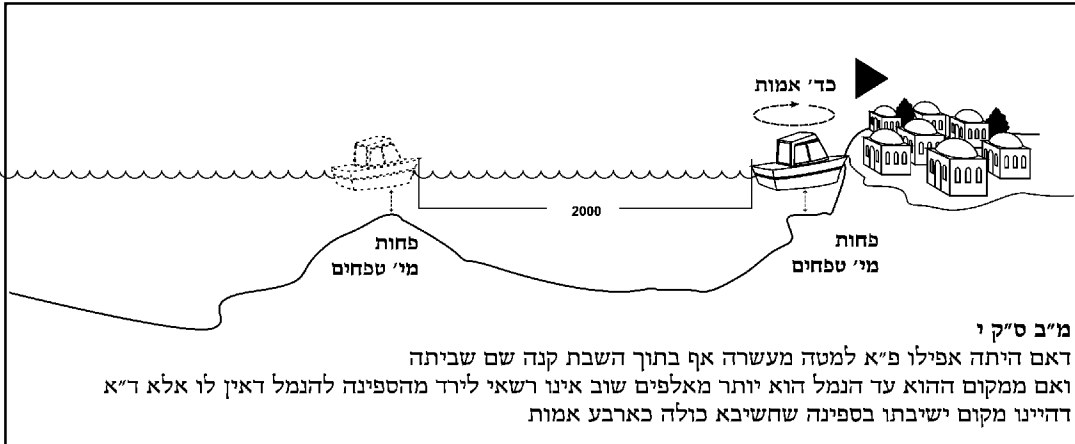
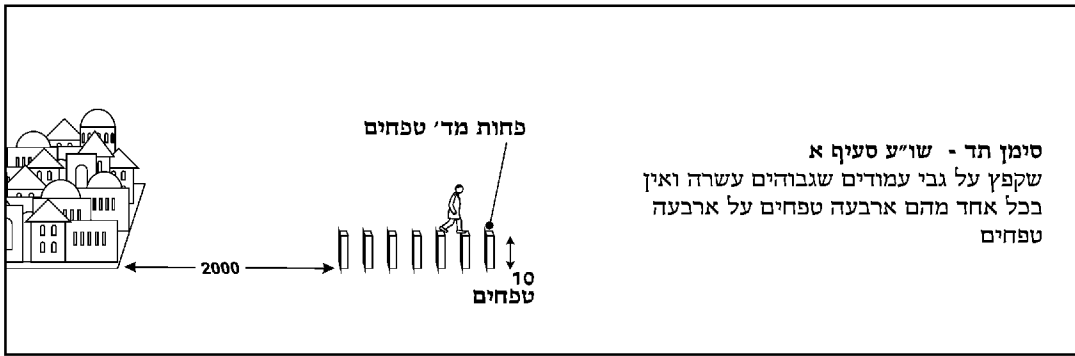
מחזור שינתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusADiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיעינו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיעינו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

אימתי מהני מחיצות בני אדם לחזור לתחומו?

מי שיצא חוץ לתחום שלא לדעת באונס, או ששגג ויצא, וה"ה לדבר מצוה, מותר לעשות לו מחיצה של בני אדם שעירבו לאותו רוח ויכולים לילך שם, ויעשו סביבו כמו מחיצה ויכנס ביניהם עד תוך תחומו, וכיון שנכנס לתוך התחום מותר לילך לעירו אף בלא מחיצות, ולהי"א אף אם לא הגיע המחיצות של בני אדם עד תוך התחום ממש אלא סמוך לתחום פחות מד"א ג"כ שרי, ואפי' אם היה אורך המחיצות יותר מאלפים מותר להלך את כולה, והוא שלא ידעו אותם שנעשית בהם המחיצה שלשם כך נקראו, אבל אם יצא לדעת אסור.

יצא ונכנס באונס או בשוגג עד היכן מותר להלך?

מי שהוציא או חוץ לתחום לסטים, או רוח רעה שנטרפה דעתו ואח"כ נשתפה, או שאר כל אונס, או ששגג ויצא וכ"ש כשיצא במזיד, אין לו אלא ד' אמות. החזירוהו לתוך התחום כאילו לא יצא והרי כל העיר כד' אמות כבתחלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח, אבל אם חוזר ברצון ובדעת אין לו אלא ד' אמות, ודוקא שלא נכנס לעירו, אבל אם נכנס לעירו המוקפת מחיצות הרי היא כולה כד"א, ואם שגג וחזר חשיב כאלו החזירוהו. וכן אם קנה שביטה ביבשה ונכנס לספינה בשבת סתם לישב בה ולא להפליג, דאי נכנס להפליג הוי כיצא לדעת ואין לו אלא ד' אמות, וכן כן הפליגה הספינה חוץ לתחום וחזרה לאחוריה לנמל שהפליגה ממש, הרי הוא כאילו לא יצא, ודוקא שהיה אותו המקום שחוץ לתחום פחות מ' טפחים, וא"כ היה אסור לו להתזיר מדעתו למקום הראשון, אלא משום דחזרה מעצמה לאחוריה מתירין לו.

הוציא או באונס והוא בעיר מוקף עד היכן מותר לילך?

הוציא או עכו"ם מתוך התחום ונתנהו חוץ לתחום כדיר או בסהר ומערה, דאלו יצא לדעת אפילו אם אח"כ הוליכוהו בע"כ שם אין לו אלא ד"א, ולא בעינן מוקף לדירה אלא בשהיה השטח יותר מבית סאתים וסתם דיר וסהר לא הוי כ"כ, ובאם שהיה יותר מב"ס בעינן שיהא מוקף לדירה כגון ששומר הבהמות דר שם, או נתנהו בעיר אחרת מוקפת חומה לדירה והוי כולה כד' אמות, וה"ה לעיירות שאין מוקפות חומה ויש בהן תיקוני עירובין, או שנאנס בשאר אונס, או ששגג שהיה טרוד בעניניו ומתוך כך לא נתן לבו על תחומו ויצא חוץ לתחום, ונכנס לאחד מאלו ונזכר והוא בתוכו, מהלך את כולו. וי"א דעבורה של עיר נמי נחשב כעיר וממילא לא בעינן היקף חומה כלל, ומי"מ קשה הדבר להקל כנגד השו"ע, ומ"מ אפשר שבשעת הדחק יש לסמוך להקל אפילו בלא היקף מחיצות, ועיבורה של עיר נחשב ג"כ כעיר לענין זה דמותר לילך אפילו בתוך

עיבורה, אולם גם המקילין לא הקילו אלא בהכניסוהו לעיר שאז מותר גם בעיבורו, אבל לא בהכניסוהו לעיבורו.

יצא במזיד והוא בעיר מוקף עד היכן מותר לילך?

אבל אם יצא חוץ לתחומו לדעת, וכן אם נזכר קודם שנכנס ונכנס, אע"פ שהוא בתוך א' מאלו אין לו אלא ד' אמות, בין שנכנס מדעתו בין שהכניסוהו עכו"ם לשם, וי"א דבכל גווני מקילינן במקום המוקף מחיצות לחשבו כולו כד' אמות, ואפי' ביצא במזיד חוץ לתחום ונכנס לתוך אחד מאלו, ומ"מ למעשה יש להחמיר. וכן אם הביאוהו עכו"ם בספינה ג"כ אינו מותר מעצמו לצאת מן הספינה אם היא עומדת למטה מ"י, אלא אם כן כשנכנסה הספינה בתוך היקף מחיצות העיר, וי"א דאפילו אם העיר אינה מוקפת במחיצה מצד הנמל, עומק מקום המים שבמקום הנמל נחשב למחיצה, ואע"פ שלא הוקפה לדירה כיון דג' מחיצות שסביב העיר הוקפו לדירה לית לן בה.

עד כמה מותר לילך בספינה?

בא בע"ש סמוך לחשיכה לנמל מקום שהספינה גוישת למטה מ' טפחים, דלמעלה מ"ט אין דין תחומין כלל ואפילו נפתחו דפני הספינה היה ג"כ שרי, והיה בדעתו לצאת מן הספינה ולכנוס לעיר וקנה שביטה ביבשה, ובא רוח והפליג את הספינה חוץ לתחום במקום שהיו המים פחותים מ"ט מן הקרקע דאסור לו לצאת מן הספינה דאין לו אלא ד"א, אפי' בספינה גופא מהלך את כולה אפילו כשהיא עומדת הואיל והוא באויר מחיצות, ולהמ"א להמחבר אפי' אם הפליג באיסור, כגון ששבת בספינה בער"ש ויצא ממנה ושוב חזר והפליג ויצא מן התחום, מהלך בכל הספינה הואיל ושבת באויר מחיצותיה, ולהרמ"א גם בכה"ג נחשב שיצא בהיתר.

נפתחו דופני הספינה בשבת מה דינו?

אם נפתחו דופני ספינה בשבת ולא נשאר גבוה י"ט, וה"ה אם נפרץ במקום אחד פרצה ביותר מ' אמות ברחבה, או שהיה פרוץ מרובה על העומד, דבכל אלה בטל מינה שם רה"י, אם היא מהלכת מהלך את כולה, ואם היא עומדת חוץ לתחום במקום שהוא נמוך למטה מ"ט, אינו מהלך בה אלא ד"א, ולמעלה מ"ט אין בו איסור תחומין ומותר להלך כמה שירצה אפילו בלא מחיצות כלל. ואם באמצע יש לו מחיצות י' ובראשו אין לו, כגון שהיא עמוקה באמצעיתה ובראשה היא משופעת והולכת כלפי מעלה, אזלינן בתר אמצעי והוי כולה רה"י, ואפי' אין לו כלל שגם באמצעיותו אין עמוק י' רק דעובי הנסרים שבקרקעיתה יש בהם לחקוק כדי שיעור להצטרף עם המחיצות להשלים לגבוה י', דאמרינן חוקקין להשלים.

הלך לטייל ובאמצע הדרך מסתפק אולי כבר יצא חוץ לתחום מה יעשה?

הגנה בעצמך...

לימוד שבת ערך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
אסור לפרסום על יומון
© מנהלת הסניף

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

דפי ציורים וטבלאות

משנה ברורה
מן סימן תה סעיף ד
עד סימן תה סעיף ח

כ"ה תמוז

מחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מנהגלת המפעל

דפי ציורים וטבלאות

משנה ברורה
מן סימן תה סעיף ח
עד סימן תח סעיף א

כ"ו תמוז

מחזור שינתיים
שנה ב'

1 800 466-7593

www.HilchusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מנהגלת המפעל

סימן תה - מ"ב ס"ק לא
ועיין בסימן רמ"ח ס"ב במש"ב
מה נקרא למטה מעשרה

רחבה ארבעה

עשרה טפחים

פדות מעשרה טפחים

למעלה מ" טפחים

**דפי
ציורים
וטבלאות**

משנה ברורה
מן סימן רמח סעיף א
עד סימן רמח סעיף ג

ג' השון

מחזור שינתיים
שנה ב'

1 800 466-7593
www.HilchusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מנהגלת המפעל

סימן רמ"ח - מ"ב ס"ק י"ד
שמקרקע הספינה. פי' אע"פ
שהמים עמוקים עשרה אם
הספינה משוקעת במים שאין
בין קרקע הספינה לקרקע המים
עשרה טפחים

לא מביא אם הוא יושב בספינה למטה מי
נמצא מהלך למטה מיו"ד אלא אפילו אם הוא
יושב בספינה במקום גבוה שהוא למעלה מיו"ד
מקרקעית המים ג"כ אסור כיון שהספינה רחבה
ארבעה וניחא להילוך כעומד למטה דמיא

שו"ע סעיף ז

רק יש בו לחזוק עשרה דאמרינן חוקקין להשלים

סימן ת"ה - שו"ע סעיף ד
מותר לעשות מחיצה ע"י אדם

סימן ת"ה -
שו"ע סעיף ח'
יצא לדעת
והחזירוהו עובדי
כוכבים אין לו
אלא ד"א ומיהו
אם החזירוהו
לעירו (המוקפת)
מחיצות לדירה)
כולה כד' אמות
ואפי' יצא לדעת
וחזר לדעת.

מ"ב ס"ק ל"ו
והחזירוהו.
לתחומו:

יצא לדעת

2000

לתחומו

ד"א

2000

והחזירוהו עבדים

יצא לדעת

2000

2000

החזירוהו עכו"ם לעיר עד כמה מותר לילך?

יצא לדעת והחזירוהו עכו"ם לתחומו אין לו אלא ד' אמות, ומיהו אם החזירוהו לעירו ששבת בה מבע"י המוקפות מחיצות לדירה, וי"א דלא בעינן כאן היקף מחיצות סביבות העיר, ואינו מוכרת, ועכ"פ בהחזירוהו לעיר ששבת בה בודאי אין להחמיר, או אם מבואותיה מתוקנים בצורת הפתח כולו כד' אמות, ואפילו יצא לדעת וחזר לדעת, ומ"מ אסור לו לצאת חוצה לו אפילו אמה אחת, אבל אם הולכיחו לעיר אחרת אין לו אלא ד"א כיון שיצא מתחומו לדעת.

פירות שיצאו חוץ לתחום האם מותר לאכלן ולטלטלן?

פירות שהוציאו חוץ לתחום והחזירוהו אפילו במזיד לא הפסידו מקומם, שכל העיר להם כד' אמות וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח כבתחלה אם הוא יו"ט שמותר להוליכין בכל התחום, ואם הוא שבת אסור להעבירן ד"א אפילו בתוך התחום, ואם לו שהיה עיר מעורבת שאז מותר לטלטלן בכל העיר, ומותרין באכילה במקום שהחזירן בתוך התחום כד' אמותיהן, ואפילו לאותו ישראל שהחזירם לצרכו במזיד, ו"א דאפילו אותו האיש שהחזירן ג"כ מותר בהם, וי"א דדוקא באחר שהוציאו והחזיר לצורכו ובהו דוקא מתיר דעכ"פ הוא בעצמו לא עשה מעשה באיסור, אבל בהוציא הוא בעצמו אפשר שפיר דעכ"פ לו בעצמו אסור, ולדינא יש לנקוט להקל בזה.

קודם שהחזירוהו האם מותר לאכלן ולטלטלן?

כל זמן שלא החזירוהו והם חוץ למקומם, אם הוציאן בשוגג מותרים לאכלם שם, בין לאנשים אחרים שנמצאים שם במקום הפירות, כגון שיש עיר אחרת סמוכה לשם או אדם שעירב לאותו עד, ובין להמוציא בעצמו ואסור לטלטלם חוץ לד"א, ואם הוציאם במזיד אסור לאכלם אפי" מי שלא הוציאם, אבל לטלטלם מותר כד' אמותיהן. וכ"ז אם היו ע"פ השדה, אבל אם הביאן בעיר המוקפת מחיצות אע"ג דעבד איסורא מ"מ מותר לטלטלן בכל העיר כולה בין שהוציאן שוגג בין שהוציאן מזיד, ויש מתירים למי שלא הוציאם, ודוקא אם לא הוציאו בשבילו דאז לכו"ע אסור, והלכתא כדעה הא'.

יצא חוץ לתחום והוצרך לנקביו מה יעשה?

מי שיצא חוץ לתחום שלא לדעת שאין לו אלא ד' אמות והוצרך לנקביו, יכול לצאת מהם עד שימצא מקום צנוע שאין בני אדם מצויים לפנות שם, ואם גם במקומו היה מקום צנוע מבני אדם בודאי אין לו להתרחק משם אלא יפנה שם ואח"כ יתרחק עד מקום שיכלה הרית, ואחורי הגדר חשיב מקום צנוע, ובשדה עד שאין חבירו יכול לראותו, ויכול ללכת עד בית היהודים לפנות אף אם ימצא מקום צנוע מוקדם אלא שהוא סמוך לבתי עכו"ם, ועצה טובה לו שיתקרב בצד תחומו שאם לא ימצא מקום צנוע עד תחומו יכול ליכנס, ולא הקילו אלא כשנכנס לתוך תחום העיר ששבת בה אבל בשנכנס לתוך תחום עיר אחרת לא ואין לו אלא ד"א. צ"ע אם בשאר רוחות יכול למצא מקום צנוע בקירוב מקום ולצד תחומו

צריך להתרחק יותר, אם מותר לו לברור לצד תחומו כדי שיהא מותר לו לכנס בתוך תחומו, ומלשון הרא"ש משמע קצת דמותר וצ"ע. ואם מצא בתוך ד"א של התחום חשוב כאלו בתוך התחום ויכול ליכנס, ולאחר שנכנס הוא כאילו לא יצא כיון שנכנס ברשות ויש לו אלפים לכל רוח, אבל אם מצא מקום צנוע קודם לא יכנס אלא יפנה שם ויתרחק ממקום שנפנה עד שיכלה הרית ותו לא, ואפילו לתוך מקום הראשון שישב שם מתחלה אם הוא יותר משיעור הזה, ושם יש לו ד' אמות. ואם נתרחק מהרית ונכנס בתחומו כאילו לא יצא, ואם יצא לדעת אין לו תקנה להחשב בזה כאלו לא יצא אם נכנס לתחומו, דאף אם יכנס אין לו אלא ד"א כיון שיצא מתחלה מדעת, אם לא שנכנס עי"ו לעירו ששבת בה דאז כל העיר לו כד"א בכל גונו. זה שאמרנו בהוצרך לנקביו ו"א אפילו לקטנים וי"א דוקא לגדולים ויש להחמיר כסברא זו.

היוצא חוץ לתחום ברשות עד כמה מותר לילך?

מי שיצא חוץ לתחום ברשות כגון חכמה הבאה לילד וכיוצא בזה דבר שמותר לצאת בשבילו כגון פקוח נפש, וכן היוצא בשביל עדות לקידוש החדש בזמן שקדשו ע"פ ראייה, יש להם אלפים אמה לכל רוח באותו מקום שהגיע לו אף לאחר שכבר עשה המצוה ההיא, ואם היו מובלעין אלפים אלו בתוך תחומו שיצא משם רשאי לחזור לביתו ויש לו אלפים סביב ביתו, וואם עוד צריך לצאת משם בשביל המצוה מותר לחזור לאותו המקום, וה"ה אם החזירוהו ע"ג לתחומו או שהיה צריך לכנס לתחומו משום שהוצרך לנקביו הרי הוא נמי כאלו לא יצא. ואם הגיע לעיר הרי הוא כאנשי העיר ויש לו אלפים לכל רוח חוץ לעיר, ואף באינה מוקפת מחיצות כיון דחשיבין לו כאנשי העיר, וכ"ז דוקא שבשביל ענין דבר מצוה ההיא הגיע לעיר, אבל אם רק האלפים שנתנו לו חכמים מסביב היו מובלעין בתוך העיר, אין לו להלך בתוך העיר אלא עד תשלום מדת אלפים שלו.

אמרו לו שכבר נעשה המצוה עד כמה מותר לילך?

היה יוצא ברשות והוא הולך בדרך ואמרו לו כבר נעשית המצוה שיצאת לעשות, יש לו ממקומו שהגידו לו זה אלפים אמה לכל רוח, ואם היה מקצת התחום שיצא ממנו ברשות מובלע בתוך אלפים אמה שיש לו ממקומו הרי זה חוזר למקומו וכאילו לא יצא, דיש לו אלפים אמה סביב ביתו כבתחלה, ואם שב לתחומו שוב מפסיד האלפים החדשים שנתנו לו חכמים, דכ"ז שלא שב לתחומו אין לכופו לחזור לתחומו ויכול לילך באלפים שנתנו לו חכמים.

היוצאים להציל נפשות האם מותרים לחזור?

כל היוצאים להציל נפשות ישראל מיד עכו"ם או מן הנהר או מן המפולת יש להם אלפים אמה לכל רוח ממקום שהצילו בו, ואם היתה יד כותים תקיפה והיו מפחדים לשבות במקום שהצילו הרי אלו חוזרים בשבת למקומם אף שהוא יותר מן אלפים ובכלי זיינים, וזה מותר אף כשיד ישראל תקיפה, דאם היה מקומם בתוך אלפים מותר לחזור בכלי זיינים.

הגנה בעצמך... חברי הצלה שהובילו חולה לביה"ח חוץ לתחום עד היכן מותרין לילך אח"כ?

Sponsored By: **DollarPhone**

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מל ידוע
© מנהלת הסתכל

שביתתו וכלה מדת אלפים שלו באמצע העיר, או שלן בעיר זו והגיע מדתו בחצי עיר אחרת, אין לו להלך אלא עד מקום שכלה מדתו לכ"ע, וע"י זריקה מותר לטלטל בכל העיר אם היתה רה"י. ואם כלתה מדתו בסוף העיר, ואע"ג דעדיין עיבור לפני העיר כל העיר כד"א, ובוזא לא חשבינן העיבור עם העיר כד"א, אמנם אם כלתה מדתו בסוף העיבור נחשב הכל כד"א ומתחיל מדתו מסוף העיבור וחוצה.

בכמה רוחב מותר לילך אלפים ממקום עירוב?

כל מקום שהניח עירוב תחומין ויש לו אלפים לכל רוח אסור לו לילך לצפון ולדרום או לכל רוח, רק נגד רוחב מקום שקנה בו שביתה, דאם היה בבית או בעיר אף שהיא יותר גדולה נותנין לו אלפים לכל רוח נגד רוחב המקום ההוא, ואח"כ מוסיפין לו ג"כ זוויתיהן למלאות שיהיה כטבלא מרובעת אבל לא יותר, ואם אינו רק ד' אמות כגון שאין העירוב ברשות היחיד אלא הניח עירובו בשדה, דאם הניח עירובו בעיר (שהיא תוך תחומי ממקום ששבת בה) אף שאינה מתוקנת בעירוב שהיו יכולין לטלטל בה נחשב לענין זה כמנחם ברה"י ומודדין האלפים נגד כל רוחב העיר, אסור לו לילך לכל רוח אלפים רק ברוחב ד' אמותיו עם זוויתיהן וממלאין הקרנות כל קרן כטבלא מרובעת של ב' אלפים, נמצא שמדת תחומי אחר מילוי הקרנות מכל צד נעשה כטבלא מרובעת של ד' אלפים אמה עם ד' אמות על ד' אלפים אמה וד' אמות ובכל שטח זה מותר לו להלך. אכן אם היתה מקום שביתתו גדולה כגון בעיר שמחוקת אלף אמה ברחבה ובארכה יהיה מדת תחומי טבלא של ה' אלפים על ה' אלפים וכן כל כה"ג.

פגע עיר בתחומי עד כמה מותר לילך ובאיזה רוח?

אם פגע עיר בתחומי וכלתה מדתו בסוף העיר, נחשבת כל רחבה כד"א אפילו אם היא מחוקת יותר מארבעת אלפים אמה, ומותר לילך כל רחבה ויש לו אלפים חוץ לעיר לצפון ולדרום אע"פ שאין לו רוחב כל כך נגד המקום שקנה בו עירוב, למעוטי אלף אמה אורך שיש לו למערב העיר דשם חושבינן לכ"ע רק כרוחב שביתתו, וכמו אלף הראשונים שהם לצד מזרח העיר שהם ברוחב ד"א ועם מלוי הקרנות הוא רוחב ד' אלפים וד"א ולא יותר כן אלו. וי"א דאין לו בצפון ודרום העיר כלום, ורק אם העיר אינה רחבה כמדת רוחב תחומי, שרוחב תחומי אחר מילוי הקרנות הוא ד' אלפים וד"א או יש לו גם מחוץ לעיר מצפון ודרום עד כנגד רוחב תחומי ולא יותר, ולכאורה להמ"א אין לו לצפון ודרום כלל בזה בכל גוונ, ואם העיר גדולה שרחבה יותר מרוחב תחומי, אף שבעיר עצמה מותר לילך בכלה אף כשהיא גדולה כאנטוכיא מאחר שבארכה כלתה מדתה בחוץ לעיר, אבל מחוץ לעיר לצפון ודרום אין לו כלום, וי"א דיה דוקא אם העיר אין רחבה ארבעת אלפים וד"א כמדת רוחב תחומי, אבל אם העיר רחבה כמדת תחומי (ובח"מ כ' אפי' אם היא שיה למדת תחומי) אף שהעיר עצמה מותר לו להלך בכלה עכ"פ גם לרחבה, אבל מן הצדדין אין לו אז כלום, ולדינא קשה להקל בזה, אכן המיקל בשעת הרוחק יש לו על מי לסמוך.

כלה מדתו באמצע העיר עד כמה מותר לילך?

אבל אם כלה מדתו באמצע העיר אף לה"א שבאם לן בעיר מותר לו ג"כ ללכת בכל העיר אף אם רחב הרבה מאד, מ"מ חוץ לעיר אף בצפון ודרום אין לו להלך אלא נגד רוחב מדת תחומי במקום שביתתו (ועד כלות אורך תחומי), ואם העיר רחבה ד' אלפים וד"א כמדת רוחב תחומי אין לו לצפון ולדרום נגד העיר כלל, ולדעת המחבר הנ"ל אף בעיר גופא אם היא רחבה יותר ממדת רוחב תחומי אינו מהלך כל רוחב העיר אפילו בשטח אותו חצי העיר, ורק עד מקום רוחב תחומי עם הקרנות מאחר שכלתה מדתו באמצע העיר.

היאך קונין שביתה בסוף אלפיים שיוכל לצאת חוץ לתחום?

מותר לערב עירובי תחומין ולקנות שביתה סוף התחום, ולכתחלה דוקא לדבר מצוה, ובדיעבד אף אם עירב לדבר הרשות עירובו עירוב, ולכן מי שיצא מהעיר בע"ש והניח מזון שתי סעודות רחוק מהעיר בתוך התחום, אף שמביתו הוא יותר מאלפים לא איכפת לן כיון שהוא בתוך תחום העיר, ולאפוקי אם הניח עירובו רחוק מהעיר יותר מאלפים אין עירובו עירוב, וה"ה אם שלח ע"י אחר להניח שם עירובו, וקבע שביתתו שם שהניחו לשם קניית שביתה אע"פ שחזר לעיר מבע"י, ודאלו נתאחר שם עד אחר ביה"ש אין צריך להניח שם מזון כלל, ולן בביתו, נחשוב אותו כאילו שבת במקום שהניח בו השתי סעודות וזהו הנקרא עירובי תחומין, ויש לו להלך ממקום עירובו למחר אלפים אמה לכל רוח. אכן אם לן בביתו והלך בשבת למקום עירובו ורוצה לחזור אינו יכול לחזור לדעה זו אלא עד מקום כלות אלפים ממקום עירובו, ובכל זה לענין הנחת עירובו לכתחלה אין אנו יכולין למנוע כל שהוא בתוך התחום מהעיר, דכיון דיכול ללכת שם בין השמשות ויכל לקנות שם שביתתו וכיון דקנה שם שביתתו ממילא מותר לו לילך לשם בשבת דאליכ למאי מהני עירובו, ולהלכה לענין זה שיעטרך להיות בבין השמשות דוקא בסוף העיר אין להחמיר.

האם מותר לחזור לעירו ממקום העירוב?

לפיכך אם רוצה לחזור לעירו אינו רשאי להלך רק עד מקום שכלה מדת אלפים ממקום העירוב, ואפילו אם עדיין לא יצא מביתו שלן שם מ"מ אם לפי המדה יש מהעירוב עד ביתו אלפים אסור לו להלך מביתו לצד האחר אף בתוך העיר אפילו אמה אחת, ולא ברירא הדבר כ"כ, דאפשר דכיון שלא יצא עדיין מביתו חשבינן לע"ע חצי העיר השניה שבעבר לביתו ג"כ כד"א, אכן מלשון הש"ע משמע קצת דבהנחת העירוב בעלמא הפסיד תיכף מעבר לביתו, ומימי צ"ע, ואף אם נמלך משביתתו לא מהני, ועכ"פ בע"ש השניה פשוט דיכול לחזור אף שמתחלה היה רעתו לכמה שבתות והעירוב עדיין קיים.

הניח עירוב תוך אלפים לביתו עד כמה מותר לילך?

אם הניח את עירובו ברחוק אלף אמה מביתו שבעיר לרוח מזרח, נמצא מהלך למחר ממקום עירובו אלפים אמה למזרח, ומהלך ממקום עירובו אלפים אמה למערב, אלף שמן העירוב עד ביתו, ואלף אמה מביתו בתוך העיר, ואינו מהלך בעיר אלא עד סוף האלף, ואם כלתה המדה באמצע העיר אין לו להלך רק עד סוף מדתו, ואם היה מביתו עד סוף העיר פחות מאלף אפילו אמה אחת שנמצאת מדתו כלתה חוץ לעיר, תחשב המדינה כולה כד' אמות ויהלך חוצה לה תתקצ"ו אמה תשלום האלפים, וה"ה אם כלתה מדת האלף בסוף העיר בשוה ג"כ כל העיר נחשב כד"א, וי"א דצריך שיהיה כלה המדה חוץ לעיר הוקא, ובשעת הצורך יש להקל אף בכלתה מדתו בשוה עם העיר.

הניח עירוב בריחוק אלפים אמה יותר מביתו מה דינו?

אם הניח עירובו בריחוק אלפים אמה מביתו שבעיר הפסיד את כל העיר, ונמצא מהלך מביתו עד עירובו אלפים אמה, ואינו מהלך מביתו בעיר לרוח מערב אפילו אמה אחת, וכשהוא רחוק מביתו יותר מאלפים אף דלמקום עירובו רשאי לילך מביתו, אבל לחזור משם אחר שתחשך וללון בביתו אסור, אלא צריך ללון באחד מבתי העיר הסמוך בתוך אלפים למקום עירובו, וי"א דאפילו כלתה מדתו באמצע העיר מהלך בכל העיר כולה אבל לא חוצה לה ויש להקל, והמ"א כתב דיש להחמיר בדעה ראשונה, אבל לענין מדת התחום לכ"ע חשבינן העיר כמדת אלפים כיון שכלתה מדתו בחצי העיר ולכן אסור להלך חוצה לה כלום. וכ"ז בעיר שלן בה, ואם היה בבין השמשות לבד בביתו ואח"כ הלך למקום קניית עירובו, אין לו לחזור למחר לביתו דלא מצי כיומן בה"ש לבד, וכן נכון להלכה, ולהתוס' היכא שתחלת הלילה עומד במקום שביתתו שוב לא מהני הלילה בבית לחשוב כולה כד"א אלא בענין שילין בה הלילה כולה, ולמעשה יש להחמיר גם בזה. אבל אם לן במקום

הגנה
הניח עירוב רחוק אלפים מביתו וחזר לביתו האם מותר ליקח לביהמ"ד שבעירו שהוא יותר בעצמנו... מאלפים מעירובו?

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחבר מודיע כי אין זה
© מתחלת הסתעף

